

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

 Світлана МИХАЛЬСЬКА

«29» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

підготовки фахівців	першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою	Дошкільна освіта
спеціальності	012 Дошкільна освіта
галузі знань	01 Освіта / Педагогіка
мова навчання	українська

2022-2023 навчальний рік

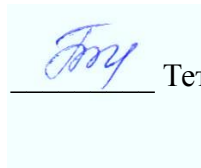
Розробник програми: **Чонік О.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Ухвалено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол № 1 від «29» серпня 2022 року

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи

Тетяна БАБЮК

Зміст робочої програми

1. Мета вивчення навчальної дисципліни є засвоєння студентами теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад інклюзивної освіти.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Дошкільна освіта, 012 Дошкільна освіта	Дошкільна освіта, 012 Дошкільна освіта
Рік навчання	2022-2023 н.р.	2022-2023 н.р.
Семестр вивчення	6	5, 6
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальний обсяг годин	120	120
Кількість годин навчальних занять	48	16
Лекційні заняття	20	6
Практичні заняття	28	10
Семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	72	104
Форма підсумкового контролю	Залік	Залік

3. Статус дисципліни. Навчальна дисципліна «Основи інклюзивної освіти» є нормативною навчальною дисципліною професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни: навчальна дисципліна «Основи інклюзивної освіти» ґрунтується на загальній та дитячій психології, дошкільній педагогіці з історією.

5. Програмні компетентності навчання.

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних технологій і фахових методик дошкільної освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 01 – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 07 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності:

СК 16 - Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

СК 17 - Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

6. Результати навчання:

ПРН 16 - Забезпечувати рівний доступ до якісної освіти дітям із особливими освітніми потребами на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання, урахування індивідуальних особливостей освітньо-пізнавальної діяльності. Уміти планувати освітньо-виховну роботу з дітьми з особливими потребами та складати прогнози щодо її ефективності.

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: теоретико-методологічні, нормативно-правові, організаційні, змістові та методичні засади інклюзивної освіти.

вміти: використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання; брати участь у розробці індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати індивідуальний підхід до дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного закладу.

7. Засобами діагностики результатів навчання є опитування, виконання практичних завдань, тести, самостійна робота, модульна контрольна робота, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.

Програма навчальної дисциплін

Денна форма навчання

	Кількість годин	
	разом	у тому числі

Назви змістових модулів і тем

		л е к ц і й н і з а н я т т я	п р а к т и ч н і з а н я т т я	с е м і н а р с ь к і з а н я т т я	л а б о р а т о р н і з а н я т т я	с а м о с т і й н а р о б о т а	і н д и в і д у а л ь н а р о б о т а
--	--	---	--	--	--	--	---

Змістовий модуль 1. Організаційне, змістове та методичне забезпечення інклюзивної освіти							
Тема 1. Інклюзивна освіта як соціальна модель	13	2	2	-	-	9	-
Тема 2. Сутність інклюзивної освіти	16	2	4	-	-	10	-
Тема 3. Організація інклюзивної освіти в Україні	17	4	4	-	-	9	-
Тема 4. Командний підхід до забезпечення психолого-педагогічного супроводу	17	4	4	-	-	9	-
Тема 5. Партнерська взаємодія з батьками як членами команди інклюзивного закладу	15	2	4	-	-	9	-
Тема 6. Індивідуальний підхід до учнів у процесі інклюзивного навчання	15	2	4	-	-	9	-
Тема 7. Реалізація корекційно-розвиткового компоненту інклюзивного навчання	15	2	4	-	-	9	-
Тема 8. Сутність і завдання оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами	12	2	2	-	-	8	-
Разом годин	120	20	28	-	-	72	-

Заочна форма

	Кількість годин	
	разом	у тому числі

Назви змістових модулів і тем

		л е к ц і й н і з а н я т т я	п р а к т и ч н і з а н я т т я	с е м і н а р с ь к і з а н я т т я	л а б о р а т о р н і з а н я т т я	с а м о с т і й н а р о б о т а	і н д и в і д у а л ь н а р о б о т а
Змістовий модуль 1. Організаційне, змістове та методичне забезпечення інклюзивної освіти							
Тема 1. Інклюзивна освіта як соціальна модель	15	1	1	-	-	13	-
Тема 2. Сутність інклюзивної освіти	15	1	1	-	-	13	-
Тема 3. Організація інклюзивної освіти в Україні	16	1	2	-	-	13	-
Тема 4. Командний підхід до забезпечення психолого-педагогічного супроводу	16	1	2	-	-	13	-
Тема 5. Партнерська взаємодія з батьками як членами команди інклюзивного закладу	14	-	1	-	-	13	-
Тема 6. Індивідуальний підхід до учнів у процесі інклюзивного навчання	15	1	1	-	-	13	-
Тема 7. Реалізація корекційно-розвиткового компоненту інклюзивного навчання	15	1	1	-	-	13	-
Тема 8. Сутність і завдання оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами	14	-	1	-	-	13	-
Разом годин	120	6	10	-	-	104	-

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.
ОРГАНІЗАЦІЙНЕ, ЗМІСТОВЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ
ОСВІТИ

Тема 1. Інклюзивна освіта як соціальна модель

Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти. Світовий досвід запровадження інклюзивної освіти.

Тема 2. Сутність інклюзивної освіти

Ключові аспекти інтеграції та інклюзії. Основні поняття інклюзивної освіти. Принципи інклюзивної освіти.

Тема 3. Організація інклюзивної освіти в Україні

Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти в Україні. Мета і завдання інклюзивної освіти. Переваги та перешкоди інклюзії. Умови ефективності інклюзивної освіти. Порядок організації інклюзивних закладів

Тема 4. Командний підхід до забезпечення психолого- педагогічного супроводу

Партнерство в інклюзивній освіті як провідний принцип Нової української школи. Сутність і завдання психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами. Програма психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами. Роль учасників команди психолого-педагогічного супроводу. Сутність компетентності педагогів у галузі інклюзивної освіти та шляхи її формування.

Тема 5. Партнерська взаємодія з батьками як членами команди інклюзивного закладу.

Мета і завдання співпраці з батьками в інклюзивному закладі. Принципи побудови роботи з батьками. Зміст і методи вивчення готовності сім'ї до партнерської взаємодії. Участь батьків у роботі команди психолого-педагогічного супроводу

Тема 6. Індивідуальний підхід до учнів у процесі інклюзивного навчання

Загальна характеристика психофізичних порушень у дітей. Психологічні особливості розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Урахування індивідуальних особливостей учнів з особливими освітніми потребами в процесі навчання.

Тема 8. Реалізація корекційно-розвиткового компонента інклюзивного навчання.

Сутність корекційно-розвиткового компонента освіти дітей з особливими освітніми потребами. Шляхи реалізації корекційно-розвиткового компонента.

Тема 9. Сутність і завдання оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами.

Функції контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів. Складові навчальних досягнень учнів. Роль педагогічної оцінки у стимулюванні учнів з особливими освітніми потребами до навчання. Портфоліо учня.

9. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, виконанні практичних завдань, а також у формі тестування та ін. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Формою підсумкового контролю є залік.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількісне оцінювання результатів навчання

Залік

Поточний і модульний контроль (100 балів)	Сума
Змістовий модуль 1	

Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	100 балів
40 балів	40 балів	20 балів	

Поточний контроль (40 балів)

Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях (практичних) приймається рівним 12.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувач вищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувач вищої освіти повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початково-вищий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, понять без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні». Знання про теоретико-методологічні, нормативно-правові, організаційні, змістові та методичні засади інклюзивної освіти не сформовані. Вміння використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання; брати участь у розробці індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати індивідуальний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами; проводити корекційно-розвиткові заняття з дітьми з особливими освітніми потребами не сформовані. Творчість і самостійність при виконанні завдань відсутні; потреба у безперервній самоосвіті не виявляється. У роботі здобувача наявні ознаки академічної недобросовісності.
	2	Здобувач вищої освіти не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач вищої

		освіти не розуміє теоретико-методологічні, нормативно-правові, організаційні, змістові та методичні засади інклюзивної освіти. Вміння використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання; брати участь у розробці індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати індивідуальний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами; проводити корекційно-розвиткові заняття з дітьми з особливими освітніми потребами не сформовані. Творчість при виконанні завдань відсутня; потреба у безперервній самоосвіті не виявляється. У роботі здобувача наявні ознаки академічної недоброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати навчальний матеріал; робить спроби виконання репродуктивних вправ і завдань; за допомогою викладача виконує прості методичні завдання й педагогічні задачі (за готовим алгоритмом). Здобувач вищої освіти демонструє окремі, не систематизовані знання про теоретико-методологічні, нормативно-правові, організаційні, змістові та методичні засади інклюзивної освіти. Вміння використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання; брати участь у розробці індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати індивідуальний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами; проводити корекційно-розвиткові заняття з дітьми з особливими освітніми потребами практично відсутні. Творчість і самостійність при виконанні завдань відсутні; потреба у безперервній самоосвіті не виявляється. У роботі здобувача наявні ознаки академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти частково розуміє навчальний матеріал; здатний виконати практичні завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях і визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу з дисципліни викликає значні труднощі. Знання програмного матеріалу фрагментарно сформовані. Наявні окремі вміння використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання; брати участь у розробці індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів для дітей з особливими

		освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати індивідуальний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами; проводити корекційно-розвиткові заняття з дітьми з особливими освітніми потребами. Творчість при виконанні завдань не виявляється; самооцінка готовності до роботи завищена; потреба у безперервній самоосвіті відсутня. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	У здобувача вищої освіти на репродуктивному рівні сформовані основні знання з педагогіки інклюзивної освіти. Здобувач може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними. Наявні окремі вміння використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання; брати участь у розробці індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати індивідуальний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами; проводити корекційно-розвиткові заняття з дітьми з особливими освітніми потребами. Творчість при виконанні завдань не виявляється, самостійність недостатня; потреба у безперервній самоосвіті відсутня. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати матеріал, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами. Знання програмного матеріалу репродуктивного характеру. Сформовані окремі вміння використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання; брати участь у розробці індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати індивідуальний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами; проводити корекційно-розвиткові заняття з дітьми з особливими освітніми потребами. Творчість

		при виконанні навчальних завдань не виявляється, самостійність недостатня; потреба у безперервній самоосвіті відсутня. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритміч но дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію. Наявні окремі вміння використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання; брати участь у розробці індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати індивідуальний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами; проводити корекційно-розвиткові заняття з дітьми з особливими освітніми потребами. При виконанні навчальних завдань творчість не виявляється; готовність до самоосвіти недостатньо виразна. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Здобувач вищої освіти має досить повні знання, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями. Здобувач вищої освіти розуміє навчальний матеріал, може відтворити більшу його частину. Знання програмного матеріалу в основному сформовані. Вміння використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання; брати участь у розробці індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати індивідуальний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами; проводити корекційно-розвиткові заняття з дітьми з особливими освітніми потребами сформовані недостатньо. При виконанні навчальних завдань виявляються лише елементи творчості і самостійності; готовність до неперервної самоосвіти недостатньо виразна. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати

		і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. У здобувача в основному сформовані теоретико-методологічні, нормативно-правові, організаційні, змістові та методичні засади інклюзивної освіти. Сформовані вміння використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання; брати участь у розробці індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати індивідуальний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами; проводити корекційно-розвиткові заняття з дітьми з особливими освітніми потребами. Творчість виявляється при виконанні лише окремих завдань; готовність до неперервної самоосвіти недостатньо виражена. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо-про фесій-ний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями з педагогіки інклюзивної освіти та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання; брати участь у розробці індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати індивідуальний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами; проводити корекційно-розвиткові заняття з дітьми з особливими освітніми потребами. При виконанні практичних завдань виявляє елементи творчості і самостійності. Сформована готовність до неперервної самоосвіти. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності; спроможний самостійно вивчити матеріал. Здобувач вищої освіти вміє використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації/модифікації навчально-методичного забезпечення

		інклюзивного навчання; брати участь у розробці індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати індивідуальний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами; проводити корекційно-розвиткові заняття з дітьми з особливими освітніми потребами. При виконанні навчальних завдань виявляє творчість і самостійність; наявною є готовність до неперервної самоосвіти. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання з педагогіки інклюзивної освіти, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; використовує різноманітні джерела інформації. Здобувач вищої освіти вміє самостійно використовувати ефективні стратегії взаємодії з різними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами; здійснювати необхідні адаптації та модифікації навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання; брати участь у розробці індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб; реалізовувати індивідуальний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами; проводити корекційно-розвиткові заняття з дітьми з особливими освітніми потребами. При виконанні практичних завдань виявляє високий рівень творчості та самостійності; наявними є готовність та бажання до неперервної самоосвіти. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Самостійна робота (20 балів)

Метою самостійної роботи є закріплення та розширення наукових знань з дисципліни за підручниками, навчальними і методичними посібниками, періодичними виданнями з фаху; розвиток навичок самоосвіти, пізнавальних інтересів, професійної мотивації навчання; виховання відповідального ставлення до навчання за обраною професією.

Контроль за самостійною роботою здійснює викладач на консультаціях. У плани практичних занять, МКР включені запитання та практичні завдання, успішне виконання яких передбачає попереднє виконання самостійної роботи. Здобувачі вищої освіти для виконання завдань самостійної роботи можуть заводити окремий зошит, папку.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання самостійної роботи отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість, ліквідація якої є обов'язковою.

Завдання самостійної роботи можуть бути перезараховані за результатами неформальної освіти здобувача, за умови їх відповідності темі та кількості годин (не менше виділених на самостійну роботу).

Критерії оцінювання самостійної роботи:

високий рівень 18-20 б.	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі знання з питань, винесених на самостійне опрацювання, повно викладає самостійно вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, порівнювати, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, добирає самостійно інформаційні джерела, володіє вміннями творчо-пошукової діяльності та роботи з Інтернет джерелами, вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови. Здобувач вищої освіти вчасно виконує завдання самостійної роботи. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 15-17 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але здобувач допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання. Здобувач вміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях, переважно добирає самостійно інформаційні джерела, володіє вміннями творчо-пошукової діяльності та роботи з Інтернет джерелами. Здобувач вищої освіти вчасно виконує завдання самостійної роботи, дотримується принципів академічної доброчесності.
середній рівень 12-14 б.	Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень питань, винесених на самостійне опрацювання, але викладає матеріал неповно, допускає неточності у визначенні понять, потребує допомоги викладача, не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; у власній аргументації використовує загальновідомі докази; не має сформованих умінь і навичок роботи з отриманою інформацією; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без її подальшого аналізу, викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу. Здобувач вищої освіти виконує завдання самостійної роботи фрагментарно й дещо пізніше визначеного терміну. Переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень менше ніж 12 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні професійних понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. У здобувача не сформовано необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією; він не має елементарних умінь здійснювати первинну обробку й подальший аналіз навчальної інформації; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання завдань, неспроможний виконати стандартні завдання після спрямувальних питань викладача. Здобувач не виконав більшість завдань самостійної роботи, подав роботу пізніше визначеного терміну. У роботі здобувача наявні ознаки академічної не доброчесності.

--	--

Модульна контрольна робота (40 балів)

Модульна контрольна робота виконується у формі тестування (зокрема, й у системі MOODLE, де оцінка виставляється автоматично). До написання МКР допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

«відмінно»	36-40
«добре»	30-35
«задовільно»	24-29
«незадовільно»	менше 24

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Національна залікова оцінка
90-100	A (відмінно)	10	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	
75-81	C (добре)	30	
67-74	D (задовільно)	25	
60-66	E (достатньо)	10	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)		

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету та з дозволу ректора університету.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання технічних засобів для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор). Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення відеоконференцій.

12. Рекомендована література.

Основна

1. Інклюзивна освіта: теорія та практика : навчально-методичний посібник / [Колектив авторів; За заг. ред. С.П.Миронової]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. Частина 2. 184 с.
2. Миронова С.П. Нова українська школа: особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи в інклюзивних класах : навчально-методичний посібник. Тернопіль : Астон, 2020. 176 с. URL : <http://surl.li/ajqry>
3. Миронова С.П., Гаврилов О.В., Матвєєва М.П. Основи корекційної педагогіки : навчально-методичний посібник ; [за заг. ред. С.П.Миронової]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 264 с.
4. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с. URL : <http://surl.li/asath>
5. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта : навчальний посібник. Київ : «ТОВ Агенство «Україна», 2019. 300 с. URL : <http://surl.li/froo>
6. Психологічний супровід інклюзивної освіти : підручник / [кол. авторів; за заг. ред. Т.О.Докучиної]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. 152 с.

Додаткова

1. Діти з особливими потребами у початковій школі: поради батькам: Книга 3 / Л.С. Вавіна, А.М. Висоцька, В.В. Жук та ін. ; за ред. В.І.Бондаря, В.В.Засенка. Київ : Наук. світ, 2006. 212 с.
2. Дитина з порушеннями опорно-рухового апарату в загальноосвітньому просторі. Методичні рекомендації та впровадження інклюзивної форми навчання дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату : навч.-метод. посіб. / А.Г. Шевцов, О.В. Романенко, Л.О. Ханзерук, О.В. Чеботарьова. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2014. 200 с.
3. Інклюзивна освіта: теорія та практика : навчально-методичний посібник / за заг. ред. С.П.Миронової. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012. 192 с.
4. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія. Київ : «Самміт-Книга», 2009. 272 с.
5. Миронова С.П., Гаврилов О.В., Матвєєва М.П. Основи корекційної педагогіки : навчально-методичний посібник ; за заг. ред. С.П.Миронової. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 264 с.
6. Миронова С.П. Роль педагогічної оцінки в соціальній та психологічній адаптації учнів з особливими потребами до інклюзивного навчання. *Нові технології навчання* : збірник наукових праць / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки

України; Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. Вінниця-Київ, 2014. С. 174–177.

7. Наказ МОН від 08.06.2018 р. № 609 «Про затвердження примірнього положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти». URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>.

8. Нечепорчук А. Новий освітній простір. Інформаційний посібник. 2019. URL : <https://mon.gov.ua/ua/tag/novij-osvitnij-prostir>

9. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bibik. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.

10. Організація індивідуальної освітньої траєкторії для дитини з особливими потребами в закладі загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник / За ред. О.С. Голентовської. Житомир : Полісся, 2020. 132 с.

11. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта : навчальний посібник. Київ : «ТОВ Агенство «Україна», 2019. 300 с.

12. Психологічний супровід інклюзивної освіти : методичні рекомендації / за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.

13. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навчальний посібник / А.В. Гета, В. М. Заїка, В. В. Коваленко та ін. ; за заг. ред. Ю. Г. Носенко. Полтава : ПУЕТ, 2018. 261 с.

14. Теорія і практика інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / упорядник К.М. Бондар 2–ге вид. Кривий Ріг, 2019. 170 с.

15. Учні початкових класів із особливими освітніми потребами: навчання та супровід : навчально-методичний посібник / Л.І. Прохоренко, О.О. Бабяк, В.В. Засенко, Н.А. Ярмола. Харків : Ранок, 2020. 160 с.

16. Чопік О.В. Особливості підготовки вчителів до роботи в умовах закладу загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)* : зб. наук. праць. Кам'янець-Подільський : Видавець Панькова А.С., 2020. Вип. 15. С. 211–219.

17. Чопік О.В. Психолого-педагогічний супровід дітей з ДЦП в інклюзивному закладі. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*: збірник наукових праць : вип. 9 у 2 т. Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2017. Т. 2. С. 254–262.

18. Bunch G., Valeo A. Inclusion: Recent research. Toronto : Inclusion Press, 1997. URL : https://inclusion.com/site/wp-content/uploads/2017/12/1997-Recent-Research-Complete-book-OCR_d_FINAL.pdf

19. Handbook for Teachers on Inclusive Education. Central Board of Secondary Education, Academic Unit, New Delhi. 2020. 194 p. URL : https://cbseacademic.nic.in/web_material/Manuals/handbook-inclusive-education.pdf

20. Tichá R., Abery B., Johnstone C., Poghosyan A. Inclusive Education Strategies: A Textbook. University of Minnesota, United States of America Armenian State Pedagogical University, Republic of Armenia. March, 2019. 260 p. URL : <https://www.researchgate.net/publication/331742360>

13. Рекомендовані джерела інформації

http://www.nbuv.gov.ua	Бібліотека ім. В.І.Вернадського
https://library.kpnu.edu.ua/	Бібліотека КПНУ імені Івана Огієнка
http://lib.meta.ua	Бібліотека
http://psycholib.freevar.com/	Бібліотека психолого-педагогічної літератури
https://aqce.com.ua/	Фахове видання «Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)»
https://sj.npu.edu.ua/index.php/kpsp/issue/archive	Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія

